

www.vgi-fiv.be

10 OKTOBER 2014

VGI-MEMORANDUM | STAPPENPLAN RENOVATIE 2014-2020/2030

De publicatie van het 5de verslag van het IPCC enkele maanden terug, bevestigde dat de klimaatopwarming een wetenschappelijke realiteit is. De maatregelen die we nu nalaten te doen zullen zich vroeg of laat toch opdringen, want de huidige passiviteit verhoogt enkel de prijs voor het leefmilieu en voor het sociale en economische weefsel. Van de sectoren met een groot potentieel staat het vastgoed in voor ongeveer 21% van de uitstoot van de broeikasgassen in België.

Ook bestaat er energiearmoede. Het is onaanvaardbaar dat in deze tijden een groot deel van de bevolking van ons land (zowel lage inkomens als de middenklasse) niet in staat is om zich tegen een redelijke prijs te verwarmen. Tegelijkertijd gaan er jaarlijks honderden of zelfs duizenden euro's verloren aan verwarmingskosten voor slecht geïsoleerde gebouwen.

De energetische doeltreffendheid komt ten goede aan de bevolking, het leefmilieu en de lokale economie. De internationale actualiteit is een treffend voorbeeld van het strategisch belang van onze energie (on)afhankelijkheid.

EEN MASSALE EN SNELLE RENOVATIE VAN HET GEBOUWENPARK - PRIVÉ EN OPENBAAR - MOET EEN ECHTE POLITIEKE PRIORITEIT VORMEN. DE NIEUWE REGERINGEN MOETEN DE HUIDIGE RICHTLIJNEN VERDER ZETTEN EN ZELFS VERSTERKEN. EEN AMBITIEUS STAPPENPLAN OP KORTE, HALFLANGE EN LANGE TERMIJN IS DAARTOE CRUCIAAL.

AMBITIEUZE DOELSTELLINGEN

Tot op heden heeft alleen Vlaanderen zijn doelstellingen voor het renoveren van zijn gebouwenpark bekend gemaakt via het "Vlaams Energierenovatieprogramma 2020". Hetzij tegen 2020 : het vervangen van al het enkel glas, het isoleren van de daken en het vernieuwen van verouderde verwarmingsketels. Dit eerste plan volstaat echter niet om de Europese objectieven te halen, wat de overheid zelf erkent.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest : niets.

Gezien ons klimaat, de huidige technologie en de evolutie er van op korte termijn, voldoet de dubbele hoogrendementsbeglazing (HR), met een U_g van 1.1 W/m²K, aan de eis voor een minimaal comfort die het geheel van het Belgisch gebouwenpark moet behalen. Deze beglazing laat ook toe te voldoen aan de nochtans hoge eisen gesteld voor gebouwen van het type BEN.

Deze dubbele beglazingen HR U_g 1.1, zijn 5 à 6 maal beter isolerend dan enkel glas en isoleren 2 à 3 maal meer dan dubbele beglazing zonder coating. Indien alle bestaande Belgische gebouwen die nu onvoldoende geïsoleerd zijn zouden overstappen naar deze beglazing, zou de jaarlijkse besparing aan verwarming bijna 15 300 TJ bedragen, hetzij ongeveer 4 200 GWh, wat overeenkomt met een verlaging van de CO₂-uitstoot van ongeveer 1,6 miljoen ton¹. De gemiddelde levensduur van een dubbele beglazing bedraagt 30 jaar.

Het Verbond van de Glasindustrie geeft tevens als aanbeveling volgende objectieven te stellen :

- **TEGEN 2020 : ALLE ENKELE BEGLAZING TE VERVANGEN DOOR BEGLAZING MET $U_{g \max}$ 1.1 ;**
- **TEGEN 2030 : ALLE BEGLAZING MET $U_g > 1.1$ TE VERVANGEN DOOR BEGLAZING MET $U_{g \max}$ 1.1 ;**
- **EEN ZELFDE AANPAK VOOR DE ISOLATIE VAN VLOER, DAK EN MUUR.**

EEN DOELTREFFEND STAPPENPLAN MET DE JUISTE OPVOLGING

Volgens de laatste nationale statistieken² (2012), heeft 18.7% van de Vlaamse woningen, 19% van de woningen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en 17.3% in het Waalse Gewest nog enkel glas.

Alhoewel betrouwbaar, zijn alle statistieken eerder bij benadering. Een fijnere analyse van de gegevens van de energiepremies en de EPB-certificaten laat ons toe te beschikken over nauwkeuriger gegevens. Bijgevolg, kan door het nagaan van de EPB-certificaten in Wallonië³ (deze statistieken werden op Vlaams en Brussels niveau niet medegedeeld), opgemaakt worden dat 28% van de gecertificeerde Waalse vensters nog met enkel glas zijn.

DEZE STATISTISCHE GEGEVENS, DIE JAARLIJKS HERZIEN WORDEN, ZIJN NOODZAKELIJK OM HET TRAJECT TE KUNNEN VOLGEN NAAR DE HAALBAARHEID VAN DE OBJECTIEVEN OP HALFLANGE EN LANGE TERMIJN. ER DIENT EEN ONDERSCHIED GEMAAKT TUSSEN ENKEL GLAS, BEGLAZINGEN MET $U_g > 1.1$ EN MET $U_g \leq 1.1$.

Op basis van de beschikbare cijfers, beveelt het Verbond van de Glasindustrie volgend regionaal stappenplan aan :

IN HET VLAAMSE GEWEST :

Woning met :	Vandaag de dag	% renovatie /jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
enkel glas	18,7% ²	3%	12%	9%	6%	3%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
$U_g > 1,1$??% (~60% ⁴)	4%	~56%	~52%	~48%	~44%	~40%	~36%	~32%	~28%	~24%	~20%	~16%	~12%	~8%	~4%	0%
$U_g \leq 1,1$??% (~20% ⁴)		~32%	~39%	~46%	~53%	~60%	~64%	~68%	~72%	~76%	~80%	~84%	~88%	~92%	~96%	100%

IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST :

Woning met :	Vandaag de dag	% renovatie /jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
enkel glas	19% ²	3%	12%	9%	6%	3%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
$U_g > 1,1$??% (~60% ⁴)	4%	~56%	~52%	~48%	~44%	~40%	~36%	~32%	~28%	~24%	~20%	~16%	~12%	~8%	~4%	0%
$U_g \leq 1,1$??% (~20% ⁴)		~32%	~39%	~46%	~53%	~60%	~64%	~68%	~72%	~76%	~80%	~84%	~88%	~92%	~96%	100%

IN HET WAALSE GEWEST :

Woning met :	Vandaag de dag	% renovatie /jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
enkel glas	17,3% ²	3%	12%	9%	6%	3%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
$U_g > 1,1$??% (~60% ⁴)	4%	~56%	~52%	~48%	~44%	~40%	~36%	~32%	~28%	~24%	~20%	~16%	~12%	~8%	~4%	0%
$U_g \leq 1,1$??% (~20% ⁴)		~32%	~39%	~46%	~53%	~60%	~64%	~68%	~72%	~76%	~80%	~84%	~88%	~92%	~96%	100%

EEN GELIJKAARDIGE BENADERING VOOR HET ISOLEREN VAN MUREN, DAKEN EN VLOEREN IS NOODZAKELIJK.

EEN ECHTE POLITIEKE PRIORITEIT

DE BETRACHTINGEN OP HALFLANGE EN LANGE TERMIJN ZULLEN SLECHTS HAALBAAR BLIJKEN ALS DE RENOVATIES, ZOWEL PRIVÉ ALS OPENBAAR, VANAF HEDEN VOLDOENDE STIJGEN OM 3 A 4% OP JAARBASIS TE HALEN (op heden is bij voorbeeld de jaarlijkse renovatiegraad in openbare gebouwen ongeveer 1.7% ; terwijl, de voorbeeldfunctie van openbare gebouwen verplicht wordt door de Europese richtlijn op gebied van energieefficiëntie⁵).

Doelstellingen alleen volstaan niet. Een algemene en snelle renovatie van het gebouwenpark vereist een wettelijk kader en financiële steunmaatregelen in overeenstemming met de doelstellingen op halflange en lange termijn.

EEN COHERENT WETTELIJK KADER

Het ware wenselijk om tegelijk met de EPB reglementering, een eis op gebied van $U_{g\ max}$ op te leggen bij renovaties.

Het gaat er tevens om een onderscheid te maken tussen het vervangen van het venster (beglazing én raam) of enkel het glas. Een bestaand raam in goede staat kan behouden blijven uit financiële overwegingen (grosso modo voor een bedrag van 400 à 500€/m², met een nieuwe gewone dubbele beglazing aan een kleine paar honderd euro's en de resterend bedrag voor de plaatsing en het raam), voor eisen op gebied van patrimonium, enz.

De standaard dubbele beglazing U_g 1.1 heeft een totale dikte van 23mm (samenstelling 4/15/4). Evenwel, op een bestaand raam van onvoldoende dikte zonder technische aanpassingen te kunnen behouden, is deze beglazing leverbaar in 20mm (samenstelling 4/12/4) voor een U_g -waarde van 1.3.

Het Verbond van de Glasindustrie geeft als aanbeveling :

- **BIJ VERVANGING VAN RAMEN EN GLAS : ALS WETTELIJKE EIS $U_{g\ max}$ 1.1 ;**
- **BIJ VERVANGING VAN ENKEL HET GLAS, MET BEHOUD VAN HET RAAM : ALS WETTELIJKE EIS $U_{g\ max}$ 1.3.**

De eis voor $U_{g\ max}$ 1.1 is volgens de geldende eis van de EPB. De eis voor $U_{g\ max}$ 1.3 is een juist alternatief, naar de praktijk gericht en met een lagere kostprijs voor een bijzondere markt die wel belangrijk is.

DAARENBOVEN, MOET BIJ HET RENOVEREN VAN EEN GEBOUW MET EEN KOELINSTALLATIE, HET EFFECT VAN HET VERVANGEN DOOR EEN ZONWERENDE BEGLAZING (EEN GOEDKOPE, PASSIEVE MANIER OM DE PROBLEMEN VAN OVERVERBITTING DRASTISCH TE BEPERKEN, ZO NIET TOT NUL TE REDUCEREN) ZEKER IN AANMERKING GENOMEN TE WORDEN EN DIENT DEZE BEGLAZING AAN DE BOUWHEER TE WORDEN VOORGESTELD.

DE DOELSTELLINGEN VOOR DE RENOVATIE OP HALFLANGE EN LANGE TERMIJN MOETEN OOK VERTAALD WORDEN NAAR DE EISEN GESTELD VOOR DE VERKOOP EN VERHUUR VAN GEBOUWEN. DE GESCHIKTHEIDSCRITERIA OP GEBIED VAN VOLKSGEZONDHEID KUNNEN HIERVOOR EEN HEFBOOM ZIJN.

Ten slotte, door ondoorschijnende wanden te beperken en de beglazingsoppervlakte te vergroten, rekening houdende met een juiste keuze van de soort beglazing uit het uitgebreid gamma, wordt de energiebalans van de woning verbeterd : de verwarmingsbehoefte kan drastisch dalen dank zij de gratis zonnewarmte ; de overvloed aan natuurlijk licht herleidt het verbruik van kunstlicht tot het strikt minimum en verhoogt het visueel comfort ; koelingsystemen worden vermeden en het thermisch comfort is gegarandeerd door de juiste keuze van de zonnefactor g van de beglazing, aangepast aan de situatie van het gebouw. **DE PLAATSELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE REGELGEVING DIE DE BEGLAASDE OPPERVLAKTE BEPERKT MOET AFGESCHAFT WORDEN.**

COHERENTE SYSTEMEN VAN FINANCIËLE ONDERSTEUNING

750.000 Belgische gezinnen, het zijn 15% van de bevolking, hebben energieproblemen⁶! De jaarlijkse uitgave aan verwarming en elektriciteit (verlichting inbegrepen) bereikt iets meer dan 1 000€ voor 10% van de armste bevolkingsgroep, wat 13% van hun inkomen is. De kostprijs is het belangrijkste obstakel om de gebouwen te verbeteren. Eén op de vijf Belgen heeft geen reserve voor onverwachte uitgaven en dus ook niet om zijn woning te verbouwen. Tegelijkertijd gaan er jaarlijks honderden of zelfs duizenden euro's verloren aan verwarmingskosten voor slecht geïsoleerde gebouwen.

De gewestelijke premies, de combinatiepremie, de renteloze leningen en de belastingverminderingen vormden de voorbije jaren een sterke stimulans om het vastgoed te verbeteren. Uit onderzoek blijkt dat zonder deze steun de meeste investeringen nooit zouden gebeurd zijn. Het systeem werkt niet alleen, het is noodzakelijk, en dit zeker voor de laagste inkomens.

Ambitieuze programma's met financiële steunmaatregelen zijn noodzakelijk voor het leefmilieu en het sociale en economische klimaat. Ondanks de begrotingsperikelen moeten deze maatregelen nog versterkt worden (bv. door alternatieve financiering). Dit is een politieke verantwoordelijkheid die moet voortvloeien uit de beleidsvisie.

Derhalve, stelt het Verbond van de Glasindustrie volgende structuren voor financiële ondersteuning voor :

- **BASISPREMIE/BASISSTEUN :**
 - **RENOVATIE NAAR $U_{g \max}$ 1.1 (VERVANGING VAN RAMEN EN GLAS)**
 - **RENOVATIE NAAR $U_{g \max}$ 1.3 (VERVANGING VAN ENKEL HET GLAS, MET BEHOUD VAN HET RAAM)**
- **EXTRA PREMIE/AANVULLENDE STEUN :**
 - **RENOVATIE NAAR $U_{g \max}$ 0.8 (VOOR DE "VOORLOPERS" MET EEN FOCUS OP DE VERHOOGDE ISOLATIE VAN DE BOUWSCHIL)**
 - **PLAATSING VAN ZONWERENDE BEGLAZING (OVERVERHITTING)**

EEN VERHOOGDE ATTENTIE VOOR HET COMFORT EN DE VEILIGHEID IS NOODZAKELIJK : GELUIDSWERENDE BEGLAZINGEN, (INBRAAK) VEILIGHEIDSBEGLAZING, BRANDWERENDE BEGLAZING MOETEN ONDERSTEUND WORDEN.

EEN ONDERSTEUNING VOOR DE ISOLATIE VAN MUREN , DAKEN EN VLOEREN IS VAN ZELFSPREKEND NOODZAKELIJK.

¹ : TNO Built Environment and Geosciences. Potential impact of Low-Emissivity Glazing on energy and CO₂ savings in Europe. TNO Report 2008-DR1240/B - 2008. Referentiejaar : 2008.

² : Energy Consumption Survey for Belgian Households. 2012.

³ : SPW DGO4. Statistieken EPC op 3 februari 2014.

⁴ : VGI-schatting. 2014.

⁵ : Richtlijn 2012/27/UE.

⁶ : FOD Economie. 2014.